

Відгук
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Богуславської Вікторії Юрїївни
на тему: «Теоретична підготовка спортсменів у системі багаторічного
вдосконалення в циклічних видах спорту»
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук
з фізичного виховання і спорту
за спеціальністю 24.00.01 – Олімпійський і професійний спорт

Актуальність проблеми дослідження. Робота Вікторії Юрїївни Богуславської присвячена науково-методичному обґрунтуванню теоретичної підготовки у циклічних видах спорту та в підготовці фахівців сфери фізичної культури і спорту.

Сучасному спорту притаманна динамічність системи підготовки, її корекція шляхом постійного вивчення і урахування як сучасних тенденцій спорту, так і окремих видів спорту. Одним з сучасних напрямів вдосконалення спортивної підготовки є розширення, конкретизація та часткова перебудова знань і практичної діяльності за окремими її елементами. Підготовка спортсменів базується на основних положеннях сучасної системи спортивного тренування і розглядається як багатofакторний процес, що містить технічну, фізичну, тактичну, психологічну, теоретичну та інтегральну складову. Кожен з видів підготовки взаємопов'язаний з іншими та є невід'ємною частиною всієї системи підготовки спортсменів у різних видах спорту.

Проблематика теоретичної підготовки визначається необхідністю її структурно-функціональних змін, формування моделей систем знань спортсменів у різних групах видів спорту та на різних етапах багаторічної підготовки, розробці комплексу засобів і методів реалізації на різних етапах багаторічної підготовки, методології впровадження, інтеграції в систему підготовки фахівців спорту.

Теоретична підготовка спрямована на озброєння знаннями з теорії та методики спортивного тренування, змісту і закономірностей підготовки спортсменів, еволюції розвитку виду спорту тощо. Теоретична підготовка виступає підґрунтям для всіх інших сторін підготовки та охоплює всі аспекти

знань: з історії, теорії та методики спорту взагалі і даного виду спорту зокрема, фізіології, психології, соціології, гігієни, біомеханіки фізичних вправ, лікарського контролю, правил організації та суддівства спортивних змагань тощо.

Сучасні вимоги спорту вимагають від спортсмена наявності спеціалізованих знань у виді спорту, розвитку інтелектуальних здібностей, вмінь вишукувати новітні технології для покращення спортивного результату, тренувальної змагальної діяльності.

Все вищезазначене дозволяє стверджувати, проблематика дисертаційної роботи Богуславської В.Ю. є актуальною, на сучасному етапі формування системи знань зі спортивної підготовки є значущою для вивчення.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до Плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури в межах тем «Основи теоретичної підготовки в спорті» на 2013–2017 рр. (№ державної реєстрації 0113U000659) та «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» на 2016–2020 рр. (№ державної реєстрації 0116U003167).

Роль автора як співвиконавця тем полягала у вивченні проблеми теоретичної підготовки в циклічних видах спорту, виокремленні закономірностей, формуванні принципів та функцій, специфікації засобів теоретичної підготовки та засобів контролю рівня теоретичної підготовленості, модифікації структури та змісту теоретичної підготовки відповідно до потреб циклічних видів спорту, апробації інноваційних програм з теоретичної підготовки спортсменів на різних етапах підготовки, узагальненні теоретичних та емпіричних даних.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У представленій дисертаційній роботі відповідно до теми дослідження на основі сучасних наукових підходів визначено об'єкт (теоретична підготовка у спорті) і предмет дослідження (структура і зміст теоретичної підготовки в циклічних видах спорту), що відповідають меті та завданням роботи.

Досягнення мети дослідження - науково-методичне обґрунтування теоретичної підготовки у циклічних видах спорту та в підготовці фахівців сфери фізичної культури і спорту - передбачало поступове вирішення 6 завдань:

1. Узагальнити організаційно-методичні положення теоретичної підготовки в системі багаторічного вдосконалення спортсменів у циклічних видах спорту.

2. Визначити структуру теоретичної підготовки та вимоги до теоретичної підготовленості спортсменів у циклічних видах спорту та спортивних дисциплінах.

3. Обґрунтувати концептуальні положення теоретичної підготовки в циклічних видах спорту.

4. Обґрунтувати інформаційне наповнення теоретичної підготовки в циклічних видах спорту та шляхи його врахування в системі підготовки спортсменів.

5. Розробити та експериментально перевірити ефективність інтерактивних засобів теоретичної підготовки спортсменів у циклічних видах спорту.

6. Імплементувати концептуальні положення теоретичної підготовки в циклічних видах спорту до системи підготовки кадрів зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Обґрунтованість та достовірність результатів дослідження обумовлені сукупністю методологічних і теоретичних позицій (у методології дослідження провідним є системний підхід до вивчення проблеми дослідження); аналізом сучасних підходів до вирішення проблеми; організацією експериментальної роботи з використанням комплексу методів дослідження, адекватних об'єкту і предмету, меті і завданням роботи; статистичною обробкою отриманих результатів та позитивним ефектом від впровадження. Методологічною основою дослідження слугували фундаментальні наукові положення щодо гуманістичних цінностей спорту, принципів системи підготовки спортсменів, відбору, орієнтації, керування й контролю у системі багаторічної підготовки спортсменів, загальної концепції теоретичної підготовки в спорті, наукових положень диференціації

теоретичної підготовки у видах спорту, положень теорії та методики підготовки спортсменів у циклічних видах спорту.

Сформульовані висновки у повній мірі відображають зміст проведених досліджень і відповідають завданням роботи.

Достовірність і новизна отриманих наукових результатів.

Достовірність отриманих результатів досліджена забезпечувалась вибором та застосуванням адекватних меті та завданням роботи методів дослідження.

Автором застосовано: методи теоретичного рівня дослідження (аналіз, порівняння, індукція, дедукція, систематизація та узагальнення даних наукової і методичної літератури й даних мережі Інтернет) для визначення проблем та суперечностей, пов'язаних із теоретичною підготовкою в циклічних видах спорту та інтеграцією новітніх наукових досягнень у систему підготовки спортсменів та тренерів-викладачів; методи емпіричного рівня дослідження (опитування для встановлення актуальних проблем теоретичної підготовки в циклічних видах спорту; аналіз документальних матеріалів для визначення структури та змісту теоретичної підготовки в циклічних видах спорту, з'ясування забезпеченості на законодавчому рівні теоретичної підготовки в циклічних видах спорту; педагогічне спостереження для здійснення аналізу організації навчально-тренувального процесу з теоретичної підготовки спортсменів; педагогічний експеримент для перевірки ефективності розроблених програм та авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки щодо впливу на рівень теоретичної підготовленості спортсменів; педагогічне тестування для встановлення рівня теоретичної підготовленості спортсменів; методи математичної статистики використано для здійснення аналізу емпіричних даних на різних етапах виконання дослідження.

Достовірність результатів дослідження підтверджується інформативністю обраних методів, достатньою кількістю учасників дослідження, тривалістю досліджень та методами математичної статистики.

Новизна отриманих даних полягає :

в обґрунтуванні структури та змісту системи теоретичної підготовки спортсменів на різних етапах багаторічного удосконалення в циклічних видах спорту на парадигмальному, концептуальному та операційному рівня;

у визначенні закономірностей теоретичної підготовки спортсменів у циклічних видах спорту (неспецифічність навчання; єдність розумового та фізичного розвитку; перенесення знань; залежність змісту теоретичної підготовки від потреб та мети виду або групи видів спорту; залежність ефективності теоретичної підготовки від матеріально-технічних умов спортивних закладів);

у формулюванні принципів теоретичної підготовки у циклічних видах спорту, що є наслідком урахування специфіки структури та змісту тренувальної і змагальної діяльності: єдності теоретичної підготовленості суб'єктів системи підготовки; когнітивної відповідності оволодіння знаннями з теоретичної підготовки; ресурсності теоретичної підготовки; технологічності теоретичної підготовки; уніфікації теоретичної підготовки;

в обґрунтуванні функції конкретизації, стандартизації, організації, професійної орієнтації та самовдосконалення спортсмена, визначені у процесі наукового обговорення теоретичної підготовки в циклічних видах спорту;

в імплементації концептуальних положень теоретичної підготовки в циклічних видах спорту в систему підготовки фахівців сфери фізичної культури та спорту, які містяться у теоретичних і практичних матеріалах щодо використання авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та концептуальних положень теоретичної підготовки в циклічних видах спорту на другому (магістерському) рівні вищої освіти;

в удосконаленні змісту реалізаційних положень теоретичної підготовки в спорті шляхом специфікації засобів і методів відповідно до особливостей структури та змісту змагальної і тренувальної діяльності в циклічних видах спорту;

в удосконаленні вимог до системи знань спортсменів, яка є основою змісту теоретичної підготовки в циклічних видах спорту (спортивних дисциплінах);

в удосконаленні номенклатури засобів теоретичної підготовки в реалізації нормативних положень навчально-тренувального процесу на різних етапах підготовки спортсменів у циклічних видах спорту.

Окрім цього, набули подальшого розвитку відомості про значення теоретичної підготовки у спорті як чинника соціалізації спортсмена та опосередкованого чинника досягнення результатів у тренувальній та змагальній діяльності в циклічних видах спорту.

Практична значущість досліджень пов'язана з формуванням навчального матеріалу, об'єднанні в змістові модулі професійно-орієнтованої інформації та визначенні шляхів імплементації наукових даних із теоретичної підготовки спортсменів у циклічних видах спорту в підготовку майбутніх фахівців зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» у закладах вищої освіти, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів сфери фізичної культури та спорту; алгоритмізацією оволодіння спеціальними знаннями та створенням технології теоретичної підготовки в циклічних видах спорту на етапі початкової підготовки та на етапі попередньої базової підготовки з використанням сучасних інтерактивних засобів; використанням результатів дослідження в теоретичній підготовці спортсменів у циклічних видах спорту на різних етапах багаторічної підготовки, що передбачає вдосконалення структури та змісту навчальних програм для ДЮСШ з циклічних видів спорту та надання практичних рекомендацій для діяльності національних федерацій із циклічних видів спорту; розробленням сайту, на якому представлені інтерактивні засоби теоретичної підготовки для етапів початкової та попередньої базової підготовки (доступно на <http://bohuslavska.com>).

Результати роботи впроваджено в практику діяльності Федерації каное України, Вінницької обласної федерації веслування на байдарках і каное, Федерації каное Хмельницької області, Федерації легкої атлетики Вінницької області, у підготовку спортсменів Вінницької обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з веслування імені Юлії Рябчинської, Хмельницької дитячо-юнацької спортивної школи №2,

Новодністровської дитячо-юнацької спортивної школи, дитячо-юнацької спортивної школи департаменту освіти та науки Хмельницької міської ради, Вінницького міського палацу дітей та юнацтва імені Лялі Ратушної (ВСДЮСШОР), у навчальний процес Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії, Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди, Хмельницького національного університету, Харківської державної академії фізичної культури, Запорізького національного університету, Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, Чорноморського національного університету імені Петра Могили, що підтверджено відповідними актами впровадження.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях. За темою дисертації опубліковано 38 друкованих праць, серед яких 23 роботи, в яких відображено основні наукові результати дисертації (20 з них у фахових виданнях, 1 стаття – в наукометричній базі даних Scopus, 10 з них – в інших наукометричних базах) 2 праці апробаційного характеру, 13 опублікованих праць, що додатково відображають наукові результати дисертації, серед яких патент на корисну модель України (№ 135300) та 3 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір (№ 94004, № 95218 та № 95219).

Характеристика основних положень роботи. Дисертація складається з анотації, вступу, 7 розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 520 сторінок, список використаних джерел містить 737 найменування, з яких 55 – латиницею. Робота містить 37 таблиць та 71 рисунок.

Автореферат відповідає змісту дисертації і розкриває її основні положення.

У вступі дисертації обґрунтовано актуальність обраної теми роботи, окреслено зв'язок роботи з науковими планами, темами, сформульовано об'єкт,

предмет, мету, завдання, методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення роботи, наведено дані про апробацію отриманих результатів.

У першому розділі «Теоретична підготовка спортсменів – компонент діяльності у сфері фізичної культури і спорту» автором проаналізовано стан досліджуваної проблеми в теорії та практиці спорту, проведено теоретичний аналіз науково-методичної літератури, здійснено узагальнення та систематизацію даних з проблеми дослідження, а саме розглянуто систему підготовки спортсменів у циклічних видах спорту, теоретичну підготовку в спорті, інновації в підготовці фахівців із фізичної культури і спорту, інформаційні технології нової парадигми освіти у фізичній культурі і спорті.

Автором встановлено, що теоретична підготовка складає своєрідну базу для всіх інших сторін підготовки і є значущою для успішної тренувальної і змагальної діяльності.

Разом із тим, автор відзначає, що в різних групах видів спорту, зокрема у циклічних, відсутнє належне науково-методичне обґрунтування структури і змісту теоретичної підготовки, а також критерії контролю за її рівнем на різних етапах багаторічного спортивного удосконалення, інформація щодо впливу методів та засобів теоретичної підготовки. Дисертантом виявлено протиріччя між потребою формування ключових компетентностей у майбутніх тренерів-викладачів та відсутністю відповідного змістового наповнення навчальних дисциплін ЗВО та технологій навчання, які сприятимуть підвищенню їхнього рівня теоретичної підготовленості.

У 1 розділі дисертант доводить наявність проблеми, актуальність теми для проведення досліджень.

У другому розділі «Методи і організація дослідження» відповідно до мети та завдань дослідження розкрито методологію досліджень, обґрунтовано використання методів дослідження, описано організацію дослідження і контингент випробуваних.

Дослідження проведено з 2015 р. по 2020 р. в чотири етапи з послідовним вирішенням поставлених завдань.

У дослідженні брали участь: в анкетуванні - 146 осіб (КМС, МС, МСМК, ЗМС), 82 тренера-викладача, 88 науково-педагогічних працівників; в педагогічному експерименті - 78 спортсменів від 10 до 16 років.

В роботі автором використано групу методів, які розкривають завдання роботи, доповнюють одне одного, а саме: методи теоретичного рівня дослідження (аналіз, порівняння, індукція, дедукція, систематизація та узагальнення даних наукової та методичної літератури й інформації мережі Інтернет); методи емпіричного рівня дослідження (анкетування, аналіз документальних матеріалів, педагогічне спостереження, педагогічний експеримент; методи математичної статистики).

У третьому розділі «Характеристика вимог до теоретичної підготовки спортсменів у циклічних видах спорту» дисертантом обґрунтовано вибір репрезентативних видів спорту, здійснено аналіз теоретичної підготовки в легкій атлетиці (бігові види і ходьба), плаванні, веслуванні (академічному, на байдарках і каное), лижних гонках.

Автором встановлено структурно-функціональні складові теоретичної підготовки в системі багаторічного удосконалення спортсменів з циклічних видів спорту, представлено результати опрацювання навчальних програм для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ з різних видів спорту, в програмах виявлено невідповідності між обсягом навантаження, тематикою інформаційного матеріалу, засобами реалізації теоретичної підготовки на різних етапах багаторічного вдосконалення. Встановлене протиріччя між зростанням рівня спортивної майстерності та потребою у збільшенні глибини та обсягу знань спортсменів, що підтверджує необхідність включення в їхню підготовку нових змістових блоків інформації, пошуку нових засобів та методів передачі теоретичних знань.

У четвертому розділі «Ставлення фахівців до теоретичної підготовки в багаторічному вдосконаленні спортсменів у циклічних видах спорту» автором узагальнено думку спортсменів, тренерів-викладачів циклічних видів спорту, науково-педагогічних працівників ЗВО стосовно теоретичної підготовки, проведено анкетування кваліфікованих спортсменів (ЗМС, МСМК, МС, КМС)

(146 осіб), тренерів-викладачів з ЦВС (82 особи) та науково-педагогічних працівників (88 осіб) для з'ясування ставлення до теоретичної підготовки.

Автором визначено та доведено потребу спортсменів та тренерів-викладачів у поглибленні власних теоретичних знань з обраного виду спорту, необхідність розподілу навантаження з теоретичної підготовки на різних етапах спортивного вдосконалення, доцільність застосування різних засобів та методів теоретичної підготовки на кожному з етапів багаторічного спортивного вдосконалення, доведено значущість розділів та окремих тем з теоретичної підготовки, ефективність форм організації занять та контролю за рівнем теоретичної підготовленості спортсменів.

Автором визначено, які навчальні дисципліни сприяють формуванню спеціальних (професійних) компетентностей фахівця зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» стосовно теоретичної підготовки в спорті, в межах яких дисциплін слід розглядати питання, що стосуються теоретичної підготовки спортсменів, який відсоток годин від загального обсягу навчальної дисципліни слід відводити на формування вміння майбутніх тренерів передавати теоретичні знання спортсменам, які засоби та методи теоретичної підготовки будуть найефективнішими у підготовці майбутніх тренерів на різних рівнях вищої освіти.

Дисертант у своєму дослідженні виявив спільні уподобання спортсменів і тренерів стосовно тематики, структури та змісту теоретичної підготовки, виокремив відмінності між ними. Найбільш затребуваними засобами теоретичної підготовки спортсменів на всіх етапах підготовки автор визначає новітні ІТ: встановлено, що з підвищенням рівня майстерності спортсменів зростає потреба застосування таких засобів теоретичної підготовки, як вивчення збірників наукових статей, навчальних посібників, монографій, книг, проведення лекцій, використання пошукових сервісів мережі Інтернет та технічних засобів навчання.

У п'ятому розділі «Науково-методологічне обґрунтування системи теоретичної підготовки в циклічних видах спорту» автором розкрито концептуальні положення теоретичної підготовки в циклічних видах спорту, особливості системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів сфери фізичної

культури і спорту, розроблено та обґрунтовано технологію теоретичної підготовки в циклічних видах спорту.

Наукове обґрунтування теоретичної підготовки в циклічних видах спорту проведено з урахуванням трьох рівнів наукових знань: парадигмального, концептуального, операційного.

Автор запропонував концепцію теоретичної підготовки в циклічних видах спорту, яка є системою поглядів на навчально-тренувальний процес із притаманними йому особливостями з передачі та утворення специфічних знань на усіх етапах багаторічного вдосконалення спортсменів. Концепція розглядається на підставі виявлення закономірностей та зроблених висновків щодо об'єктивних відносин і зв'язків між об'єктивними явищами системи теоретичної підготовки в спорті. Запропонована концепція має чотири рівні: 1. рівень передумов, який містить систему підготовки спортсменів та керівні положення педагогічного та навчально-тренувального процесів ; 2. рівень базису, який містить основні явища, процеси та категорії, що визначають специфіку системи теоретичної підготовки в спорті (етапи підготовки спортсменів, особливості змагальної діяльності, сторони підготовленості спортсменів); 3. реалізації – описує імплементацію й результати та складається з двох блоків: перший – низинні (похідні) елементи системи теоретичної підготовки, другий – реалізаційно-визначальні елементи.

Запропоновано технологію теоретичної підготовки, яка передбачає розробку та послідовне впровадження компонентів теоретичної підготовки (засобів, методів, прийомів, форм контролю) у процес багаторічного спортивного вдосконалення спортсменів у вигляді системи дій, що забезпечує формування їхньої теоретичної підготовленості.

У шостому розділі «Структура, зміст та ефективність авторських програм удосконалення теоретичної підготовки в циклічних видах спорту (на прикладі веслування на байдарках і каное)» дисертантом обґрунтовано структуру та зміст теоретичної підготовки на різних етапах підготовки спортсменів у циклічних видах спорту, здійснено порівняльний аналіз змістового наповнення чинної (2007) та

авторських програм у частині теоретичної підготовки у веслуванні на байдарках і каное на етапі початкової та попередньої базової підготовки, розроблено та запропоновано авторські інтерактивні засоби теоретичної підготовки спортсменів з веслування на байдарках і каное на етапах початкової та попередньої базової підготовки, проведено порівняльну характеристику ефективності тренувань із застосуванням традиційних та авторських інтерактивних засобів теоретичної підготовки, обґрунтовано та імplementовано концептуальні положення теоретичної підготовки в циклічних видах спорту до системи підготовки кадрів зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт».

Експериментальними чинниками у формуванні авторських програм тренувальних занять для етапів ПП та ПБП веслувальників на байдарках і каное виступають модифіковані структура, зміст та авторські інтерактивні засоби теоретичної підготовки із застосуванням ігрового та змагального методів. Шляхом розробки і впровадження засобів контролю за теоретичною підготовленістю веслувальників виявлено існування відмінностей впливу тренувань із застосуванням ігрових засобів теоретичної підготовки і тренувань із застосуванням лише засобів, передбачених навчальною програмою, на рівень теоретичної підготовленості спортсменів на етапах початкової та попередньої базової підготовки.

У цьому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» викладено характеристику повноти вирішення завдань, здійснено узагальнення результатів дослідження і теоретичного аналізу, що дозволило обґрунтувати структуру та зміст системи теоретичної підготовки спортсменів на різних етапах багаторічного удосконалення, визначити закономірності теоретичної підготовки спортсменів, сформулювати принципи специфікації теоретичної підготовки, обґрунтувати функції конкретизації, стандартизації, організації, професійно-орієнтації, самовдосконалення спортсмена у процесі теоретичної підготовки; розкрити практичну та теоретичну значущість, висвітлити дискусійні положення.

Робота також містить додатки, де відображені акти впровадження результатів, подано анкети, результати досліджень, оприлюднення результатів досліджень автора.

В цілому позитивно оцінюючи дисертацію Богуславської В.Ю., слід відзначити деякі зауваження, побажання і дискусійні питання:

1. Враховуючи, що теоретична підготовка є важливою складовою в підготовці спортсменів на різних етапах, можна зазначити, що вона, з одного боку, є самостійним елементом структури знань в системі підготовки спортсменів, з іншого боку вона входить як структурний елемент до технічної (теоретичні заняття з ознайомлення з технікою виду спорту, основними та додатковими технічними рухами тощо), тактичної (вивчення тактичних схем тощо), фізичної (види фізичних якостей, чинники, що обумовлюють їх розвиток тощо) підготовки. Наскільки ми можемо казати про дискретність реалізації теоретичної підготовки, що проявляється в обсязі навантаження, тематиці інформаційного матеріалу та в засобах реалізації теоретичної підготовки, якщо врахувати вище зазначене.

2. Автор в 4 розділі досліджує доцільність застосування засобів теоретичної підготовки на різних етапах підготовки на матеріалі опитування науково-педагогічних працівників ЗВО (n=88), де зазначено що пріоритетний засіб теоретичної підготовки на різних етапах багаторічного вдосконалення є читання та робота з книгами: початковий – 50%, базові етапи – 41-42%, підготовки до вищої майстерності 52,3 %, та етапи максимальної реалізації можливостей спортсменів та збереження досягнень 50,0% та 54,5 % відповідно. Наскільки думки НПП співпадають з думками безпосередньо спортсменів, якщо враховувати, що сучасна молодь схильна в більшості використовувати інформаційні технології.

3. Автор розробляє концептуальні положення теоретичної підготовки в циклічних видах спорту в системі підготовки спортсменів та підготовці і підвищенні кваліфікації кадрів сфери фізичної культури і спорту. Якщо розглядати теоретичну підготовку спортсменів як елемент системи знань, які відмінності та спільні риси можна зазначити загалом для всіх видів спорту, а що є характерним безпосередньо для циклічних видів спорту. На наш погляд, доречно було би дати загальне формування системи теоретичної підготовки,

після чого визначити специфічні особливості характерні для груп видів спорту та обґрунтовувати концептуальні положення.

Рисунок 5.1. Місце концептуальних положень теоретичної підготовки в циклічних видах спорту в системі підготовки спортсменів та підготовці і підвищенні кваліфікації кадрів сфери фізичної культури і спорту не розкриває саме специфічність теоретичної підготовки в циклічних видах спорту, дана схема має узагальнений вигляд.

4. Як можна пояснити, що опитувані 36,36 % науково-педагогічні працівники вважають за доцільне здійснювати навчання майбутніх тренерів методиці передачі теоретичних знань спортсменам у межах навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» в порівнянні з суто спортивними дисциплінами, як «Основи теорії і методики спортивного тренування», «Теорія і методика викладання видів спорту», «Теорія і методика викладання видів спорту», де зазначено менший відсоток.

5. Цікавим на наш погляд було би доповнення роботи, якщо би автор розглянув складові педагогічної майстерності тренера чи науково-педагогічного працівника, де можна було би довести, що не тільки володіння певною інформацією та знаннями тренер чи викладач може надати повний обсяг теоретичної підготовки спортсменам, чи майбутнім тренерам, а й за допомогою інших рис та характеристик, як наприклад: ораторської майстерності, міміки, темпераменту, наочності тощо.

6. Дисертантом проведено експеримент, в ході якого оцінювалась освіченість спортсменів з веслування на байдарках і каное з теоретичної підготовки. Що покладено в основу оцінювання освіченості дітей, які знаходяться на початкових етапах спортивної підготовки.

7. Цікавим та доречним на наш погляд була би розробка рекомендацій для федерацій з видів спорту та Міністерства молоді та спорту щодо зміни підходів до подання теоретичної підготовки в програмах для ДЮСШ, СДЮСШОР та ШВСМ.

8. На наш погляд дисертаційна робота виграла, якщо би дисертант додав узагальнюючий висновок стосовно формування елементів знань з теоретичної підготовки в загальній системі підготовки спортсменів.

9. В роботі зустрічаються поодинокі граматичні помилки, підписи до рисунків не виділяють полужирним шрифтом.

Однак слід зазначити, що ці питання не знижують актуальності, новизни та практичної значущості дисертаційної роботи та не впливають на її загальну високу позитивну оцінку.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.
Дисертаційна робота Богуславської Вікторії Юріївни на тему: «Теоретична підготовка спортсменів у системі багаторічного вдосконалення в циклічних видах спорту» має достатнє теоретичне й практичне значення, є самостійним завершеним науковим дослідженням, де висвітлено нові наукові результати, що у сукупності дозволяють розв'язати важливу наукову проблему. За актуальністю порушеної проблеми, новизною отриманих результатів та практичним значенням дисертаційна робота Богуславської Вікторії Юріївни відповідає вимогам п. 10 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (з урахуванням змін відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. за № 656), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

Офіційний опонент:
доктор наук з фізичного виховання і спорту,
професор, завідувач кафедри
інноваційних та інформаційних технологій
у фізичній культурі і спорті
Національного університету
фізичного виховання і спорту України

О.А. Шинкарук

Підпис завірено:

Проректор з науково-
педагогічної роботи

О. В. Борисова

